

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะในการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนว

A GUIDELINE FOR DEVELOPING COUNSELLING COMPETENCIES

FOR GUIDANCE TEACHERS

จุฑามาศ ชูจันทร์^{1*}
Chuthamart Chuchan^{1*}

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, 21 ถนนพระยาศรี ต.รัษฎา อ.เมือง จ.ภูเก็ต 83000 ประเทศไทย¹
Phuket Rajabhat University, 21. Thepkrasattri Rd., Russada Sub-district, Mueang District, Phuket Province 83000 Thailand¹

*Corresponding author E-mail: Chuthamart.c@pkru.ac.th

(Received: 23 Jun, 2023; Revised: 10 Jan, 2024; Accepted: 15 Jan, 2024)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะในการให้บริการและเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนว แบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 รวบรวมข้อมูลของครูที่ทำหน้าที่เป็นครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 จำนวน 81 คน โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบทดสอบวัดความรู้ การให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยา แบบวัดทักษะการศึกษาเชิงจิตวิทยาสำหรับครูแนะแนว และแบบวัดเจตคติต่อการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาสำหรับครูแนะแนว วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 หาแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะในการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนวโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการแนะแนว ประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์ด้านการแนะแนว อาจารย์มหาวิทยาลัยด้านการแนะแนว และครูแนะแนว ที่มีผลงานดีเด่นที่สะดวกให้ข้อมูล จำนวนทั้งสิ้น 10 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนวด้านทักษะในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 70.60) โดยทักษะการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยามี 5 ชั้น พิจารณาแยกเป็นรายชั้นพบว่าชั้นที่ 1 การสร้างสัมพันธภาพอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 69.40) ชั้นที่ 2 การสำรวจปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 74.20) ชั้นที่ 3 การเข้าใจปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 70.90) ชั้นที่ 4 การวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 67.20) และชั้นที่ 5 การยุติการให้บริการอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 71.50) ส่วนสมรรถนะด้านเจตคติต่อการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาสำหรับครูแนะแนว เจตคติในภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 64.20) และด้านความรู้ พบว่าอยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 58.40)

สำหรับแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะในการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนวพบว่า ครูควรทำชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างครูในกลุ่มวิชาเดียวกัน ทั้งครูรุ่นใหม่และครูรุ่นเก่า นอกจากนี้เพื่อเป็นการพัฒนาตนเองเพิ่มขึ้น ครูควรเข้ารับการอบรมทักษะ เทคนิคการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา เพื่อให้มีความทันสมัยและทำให้ครูเข้าใจผู้เรียนในยุคปัจจุบันมากขึ้น

คำสำคัญ: การพัฒนาสมรรถนะ, การให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยา, ครูแนะแนว

^{1*} อาจารย์ กลุ่มวิชาชีวศรัศร คณะครุศาสตร์

ABSTRACT

This research aimed to investigate the levels of competency in providing counseling psychology services and propose guidelines to develop the counseling psychology service competencies of guidance teachers. The data collection was divided into two phases. In Phase 1, the data was gathered using a purposive sampling method from 81 guidance teachers working in secondary schools affiliated with Secondary Educational Service Area Office 14. The research tools included tests measuring knowledge of counseling psychology services, skills in counseling psychology for guidance teachers, and attitudes towards providing counseling psychology services for guidance teachers. The data analysis consisted of calculating means and standard deviations. In Phase 2, the research focused on identifying guidelines for enhancing the counseling psychology service competencies of guidance teachers. This was collected through interviews with 10 experts in guidance counseling, including educational counselors, university professors specializing in guidance counseling, and outstanding guidance teachers. The interview was comprised of a structured interview, and the analysis involved content analysis of the interview responses.

The research findings indicated that the overall competency level of guidance teachers in providing counseling psychology services was at a moderate level (70.60%). When considering specific skills, the competency levels were as follows: Level 1, Relationship Building, was at a moderate level (69.40%); Level 2, Problem Exploration, was at a moderate level (74.20%); Level 3, Problem Understanding, was at a moderate level (70.90%); Level 4, Planning, was at a moderate level (67.20%); and Level 5, Termination of Services, was at a moderate level (71.50%). Regarding attitudes towards providing counseling psychology services, the overall attitude level was at a moderate level (64.20%). However, in terms of knowledge, the level was relatively low (58.40%).

Concerning the development of counseling psychology service competencies among guidance teachers, it was found that the knowledge should be enhanced, starting with the learning management process provided to professional teacher students. These professional teacher students should be nurtured to have a love for students, possess an open-minded attitude, enthusiasm, and a strong determination to be good mentors. They should understand learning theories and counseling psychology service skills in accordance with the correct processes. They should engage in Professional Learning Communities (PLC) to exchange experiences among teachers in the same subject area, including both new and experienced teachers. Additionally, to further self-development, teachers should participate in training sessions to enhance counseling psychology skills and techniques. This ensured that teachers stayed updated and had a better understanding of students in the current era.

KEYWORDS: Competency Development, Psychological Counselling Services, Guidance Teachers

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มีสาระสำคัญมุ่งเน้นการจัดการศึกษาที่เน้นในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข แต่การพัฒนาผู้เรียนให้ได้คุณลักษณะดังกล่าว ท่ามกลางสภาพสังคมปัจจุบันเป็นสิ่งที่ยากยิ่ง โดยเฉพาะในยุคที่สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ที่ส่งผลกระทบต่อโดยตรงและโดยอ้อมต่อการดำเนินชีวิตของคน ทุกเพศ ทุกช่วงวัยของชีวิต โดยเฉพาะปัญหาทางสังคมได้ทวีความซับซ้อน และรุนแรงขึ้นทุกขณะ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาค่านิยม การเลียนแบบ การแพร่กระจายของยาเสพติด การก่ออาชญากรรม และการใช้ความรุนแรงสำหรับปัญหาด้านสุขภาพจิตของวัยรุ่นในโรงเรียนมักเกิดจากปัญหาพฤติกรรม อารมณ์และสังคม โดยร้อยละ 20 ของนักเรียนที่มีปัญหาดังกล่าวซึ่งไม่ใช่โรคทางจิตเวช แต่กระทบกับความสุขและความสามารถในการเรียนรู้ ทั้งนี้ ปัญหาสุขภาพจิตที่พบในเด็กและวัยรุ่น คือ ปัญหาซึมเศร้า ที่มักจะมีอาการบ่งชี้ ดังเช่น เศร้า หงุดหงิด ลึกลับ เบื่อ ไม่มีความรู้สึกอยากร่วมเวลาทำกิจกรรมต่าง ๆ นอนยากหรือนอนมาก เบื่ออาหาร น้ำหนักลดหรือรับประทานอาหารมากขึ้น เหนื่อยล้าไม่ค่อยมีพลัง รู้สึกแยกับตัวเอง ล้มเหลว ใจลอย จดจ่อได้ยาก พูดหรือทำอะไรช้าลงมาก หรือกระสับกระส่าย คิดอยากตายหรือทำร้ายตัวเอง (Jungsirakulwit, 2020) ซึ่งปัญหาเหล่านี้มีสาเหตุสำคัญคือ บุคคลไม่รู้จักตนเองและสภาพแวดล้อมที่ดีพอขาดทักษะในการตัดสินใจ ทักษะการแก้ไขปัญหา และไม่สามารถปรับตัวได้ จึงจำเป็นที่สถานศึกษาต้องใช้กระบวนการแนะแนวเป็นกลไกสำคัญในการป้องกันช่วยเหลือ แก้ไข ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน (Wongchana, Wipawin, & Wachiraprechapong, 2015)

ในยุคนี้ภาระหน้าที่ของครูจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้ไปสู่การเป็นผู้แนะแนว (Guide) ผู้ให้คำปรึกษา (Counseling) ผู้สนับสนุน (Supporter) หรือผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มองเห็นความสามารถในตนเอง ครูจึงเป็นเพื่อนร่วมทางหรือร่วมเรียนรู้ไปกับผู้เรียน ซึ่งการให้ความช่วยเหลือผู้เรียน

อย่างถูกต้องเหมาะสม จำเป็นอย่างยิ่งต้องอาศัยหลักการสำคัญทางจิตวิทยาในการให้คำปรึกษา (Counseling) มาเป็นหลักการสำคัญในการให้ความช่วยเหลือเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถรับมือกับสิ่งที่กำลังเผชิญอยู่ได้อย่างเหมาะสม สามารถตัดสินใจ และสามารถหาทางออกได้ด้วยตนเอง ตลอดจนสามารถดำรงชีวิตของตนอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุขตามอัตภาพ โดยหลักการสำคัญทางจิตวิทยา คือ ทักษะการให้คำปรึกษา (Counseling Technique) อย่างถูกต้องเหมาะสมเพื่อช่วยเหลือผู้ที่กำลังเผชิญปัญหาอยู่ในขณะนั้นให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ได้เป็นอย่างดี (Potiyen, 2021)

การจัดบริการแนะแนวเป็นงานสำคัญที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการปรับเปลี่ยนกิจกรรมเพื่อให้การจัดบริการแนะแนวสอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคและเป็นการเตรียมความพร้อมผู้เรียนเข้าสู่การเรียนรู้มากขึ้น โดยการแนะแนวจะเข้ามามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพของสังคม เนื่องจาก การแนะแนวจะครอบคลุมทุกมิติของชีวิตทั้งในด้านการศึกษา อาชีพ ชีวิตส่วนตัวและสังคม ทำให้ผู้เรียนรู้จัก เข้าใจ รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น (Presertsuk, Kerdnaimongkol, & Kaewkaewpan, 2021) การแนะแนวเป็นกระบวนการช่วยเหลือให้นักเรียนได้รู้จัก เข้าใจและยอมรับตนเอง สามารถที่จะเลือกตัดสินใจวางแผนชีวิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสมด้วยตนเอง ตลอดจนรู้จักสภาพแวดล้อมปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งงานแนะแนวที่โรงเรียนจัดให้ผู้เรียนประกอบด้วย 5 บริการ ได้แก่ บริการรวบรวมข้อมูลรายบุคคล บริการสนทนา บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล และบริการติดตามและประเมินผล โดยทั้ง 5 บริการนี้ การบริการให้คำปรึกษาถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการแนะแนว (Counseling is a Heart of Guidance Service) ทั้งนี้ตามหลักปรัชญาการแนะแนวมีความเชื่อว่า มนุษย์ทุกคนต้องการได้รับความช่วยเหลือทั้งสิ้น ดังนั้นการให้คำปรึกษาจึงมีบทบาทสำคัญที่ทำให้นักเรียนได้รู้จักตนเอง เข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง รวมถึงการยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้นกรณีที่ไม่สามารถแก้ไขได้และสามารถนำสิ่งที่ได้รับการปรึกษา

จากครูแนะแนวไปตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ เมื่อครูแนะแนวได้รับฟังคำปรึกษาจากนักเรียนแล้วควรนำข้อมูลมาบันทึกและประมวลผล มาพิจารณาในการที่จะช่วยเหลือแก้ปัญหาให้นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป การแนะแนวเป็นกระบวนการช่วยเหลือให้นักเรียนได้รู้จัก เข้าใจและยอมรับตนเอง สามารถที่จะเลือกตัดสินใจ วางแผนชีวิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสมด้วยตนเอง ตลอดจนรู้จักสภาพแวดล้อม ปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

การให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาถือเป็นหัวใจสำคัญของการแนะแนว มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญก็คือช่วยเหลือให้ผู้รับการปรึกษาสามารถจัดการแก้ปัญหาด้วยตนเองได้ดีขึ้น สามารถนำตนเองได้ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม การให้การศึกษาเป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือ โดยบุคคลที่ได้รับการฝึกฝนอบรมทางด้านการศึกษาเชิงจิตวิทยาโดยเฉพาะให้แก่ผู้ที่มีปัญหาซึ่งมาขอรับการช่วยเหลือ เพื่อช่วยให้ผู้เข้ารับการศึกษาเข้าใจตนเองได้ในที่สุด ทั้งนี้ เนื่องด้วยบทบาทหน้าที่ของครูแนะแนวต้องอาศัยสมรรถนะด้านการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาสำหรับครูทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาด้านเจตคติ และด้านทักษะการศึกษาเชิงจิตวิทยา ซึ่งรูปแบบของการศึกษาเชิงจิตวิทยาโดยทั่วไปนักจิตวิทยานิยมแบ่งรูปแบบของการศึกษาเชิงจิตวิทยาออกเป็น 2 รูปแบบ คือ 1) การศึกษาเป็นรายบุคคล (Individual Counseling) การศึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นแบบที่ได้รับความนิยมและถูกนำมาใช้ในหน่วยงานต่าง ๆ การให้คำปรึกษาจะเป็นการพบกันระหว่างผู้ให้คำปรึกษา 1 คน กับผู้ขอรับคำปรึกษา 1 คน โดยร่วมมือกัน การศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยให้ผู้ขอรับคำปรึกษาสามารถเข้าใจตนเอง เข้าใจปัญหา และสามารถแก้ไขปัญหานั้นๆ ได้ด้วยตนเอง หรือเพื่อให้สมาชิกในองค์การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น ทำให้คนในองค์การได้ตระหนักถึงความรู้สึกเกี่ยวกับปฏิบัติการและการแสดงออกของอารมณ์ของตนและผู้อื่น เข้าใจความสำคัญของเจตคติ ความเชื่อ ค่านิยม แรงจูงใจ พฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคล เข้าใจความสำคัญของการเสริมแรงและการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง บุคคลสามารถกำหนดเป้าหมายและ

การประพฤติปฏิบัติของตนเองได้ เป็นกระบวนการช่วยเหลือโดยมีการพบปะเป็นการส่วนตัวระหว่างผู้ให้การศึกษาเชิงจิตวิทยากับผู้ขอรับคำปรึกษา ซึ่งจะเป็นการช่วยให้ผู้ขอรับคำปรึกษาได้เข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้น สามารถวางโครงการในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีใช้เฉพาะจะสามารถแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่นั้น แต่จะช่วยให้มีทักษะในการแก้ปัญหาอื่น ๆ ได้ด้วยตนเอง

2) การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เป็นการประชุมกันระหว่างผู้ให้การศึกษา 1 คน กับผู้ขอรับคำปรึกษามากกว่า 1 คน

- 2.1) การศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม (Group Counseling) โดยสมาชิกกลุ่มทุกคนมีสิทธิในความรู้สึกของตน คือ รู้สึกอย่างไรที่ตนรู้สึก ไม่ต้องปกปิดซ่อนเร้น ผู้ให้คำปรึกษาจะสนับสนุนให้สมาชิกกลุ่มแสดงความรู้สึกของตนออกมา และให้เคารพในอารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่นด้วย
- 2.2) สมาชิกในกลุ่มต้องรู้ว่าตนเองต้องการพัฒนาอะไร
- 2.3) ต้องมุ่งแก้ปัญหาให้ตนเองในทางที่ดีขึ้น
- 2.4) การศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มนั้น ความรู้สึกของสมาชิกกลุ่มสำคัญยิ่งกว่าสถานการณ์ ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาได้
- 2.5) การเปิดเผยตนเองของสมาชิกช่วยให้การศึกษาเชิงจิตวิทยามีประสิทธิภาพ
- 2.6) สมาชิกแต่ละคนต้องมีความรับผิดชอบ ต่อพฤติกรรมของตน
- 2.7) การลงมือกระทำเป็นสิ่งจำเป็น สำหรับการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม ดังนั้นผู้ให้การศึกษาเชิงจิตวิทยาจะต้องพยายามสร้างบรรยากาศของการยอมรับ และเข้าใจกันตลอดไป
- 2.8) ในการเผชิญปัญหาหรือแก้ปัญหา มีวิธีการหรือทางเลือกหลายวิธี ผู้ให้การศึกษาเชิงจิตวิทยาจะต้องช่วยให้สมาชิกกลุ่มสามารถเลือกแนวทางแก้ปัญหาจากทางเลือกต่าง ๆ ที่ได้มีการนำเสนอในกลุ่มด้วยตนเอง
- 2.9) สมาชิกกลุ่มจะต้องมีความมั่นใจ สัญญาให้กับตนเองในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ดังนั้นการให้การเสริมแรงจึงถือเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้ให้การศึกษาเชิงจิตวิทยาจะต้องคำนึงถึง
- 2.10) ผู้ให้การศึกษาเชิงจิตวิทยาจะต้องกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มได้นำประสบการณ์ใหม่หรือสิ่งที่เรียนรู้ใหม่ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ดังนั้นประสบการณ์ในกลุ่มจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสมาชิก
- 2.11) การที่สมาชิกกลุ่มรู้จักตนเองอย่างลึกซึ้ง และยอมรับตนเอง ทำให้มีการป้องกันตนเองน้อยลง และทนต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตน และ

2.12) สมาชิกกลุ่มจะเกิดความเข้าใจตนเอง มีความรับผิดชอบ และสามารถควบคุมตนเองได้มากขึ้น หลังจากได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (Jindadung, 2021)

จากการศึกษางานวิจัยของนวลฉวี ประเสริฐสุข และคนอื่น ๆ (Presertsuk et al., 2021) เรื่อง การศึกษาแนวทางส่งเสริมการดำเนินงานแนะแนวของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่า ปัจจัยและเงื่อนไขที่สนับสนุนการดำเนินงานแนะแนวของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ 1) ครูแนะแนวมีคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถ ด้านการแนะแนว มีทีมงานแนะแนวที่เข้มแข็ง สามารถร่วมงานและประสานงานกับผู้อื่นได้ดี มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาตนเองและงาน 2) ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจและให้ความสำคัญกับงานแนะแนว ส่งเสริมครูแนะแนวในการพัฒนาตนเองและการทำงานแนะแนว 3) บุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมแนะแนว และ 4) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายแนะแนว ส่งเสริมการผลิตหรือพัฒนาครูแนะแนวให้มีความรู้ความสามารถสอดคล้องกับสภาพสังคม รวมทั้งร่วมจัดหาและพัฒนาสื่อสารสนเทศต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดบริการแนะแนว จะเห็นได้ว่า หนึ่งในปัจจัยและเงื่อนไขที่สนับสนุนการดำเนินงานแนะแนวของสถานศึกษา คือ ครูแนะแนว ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาที่

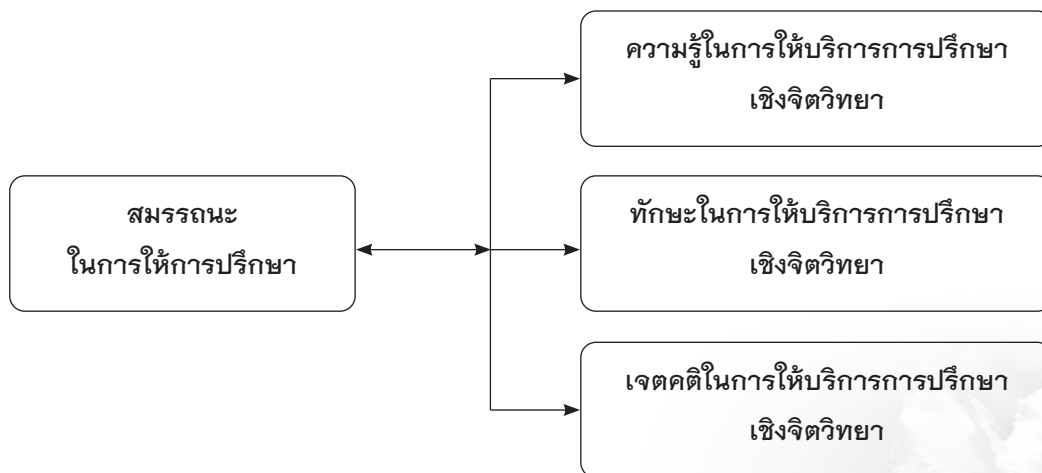
นักวิจัยได้ค้นพบจากสภาพปัญหาของการศึกษาในปัจจุบัน ในบริบทของโรงเรียนในพื้นที่ระนอง พังงา และภูเก็ต ซึ่งเป็นโรงเรียนในพื้นที่การดูแลของมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะในการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยา เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะในการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนว และศึกษาแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนวให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะในการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนว
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนว

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมรรถนะในการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยา สำหรับครู วัดได้จาก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้ในการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยา ทักษะในการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยา และเจตคติต่อการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยา รายละเอียดดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาระดับสมรรถนะในการให้บริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนว

ประชากร

ครูที่ทำหน้าที่เป็นครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 จำนวน 27 โรงเรียน ประกอบด้วย จังหวัดภูเก็ต 7 โรงเรียน จังหวัดพังงา 13 โรงเรียน และ จังหวัดระนอง 7 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่ทำหน้าที่เป็นครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 จำนวน 81 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยต้องเป็นครูที่ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบเป็นครูแนะแนวในโรงเรียน มีรายละเอียด ดังนี้

จังหวัดภูเก็ต จำนวน 7 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 21 คน

จังหวัดพังงา จำนวน 13 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 39 คน

จังหวัดระนอง จำนวน 7 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 21 คน

เครื่องมือการวิจัย

1. แบบทดสอบวัดความรู้การให้บริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยา เป็นแบบทดสอบชนิดหลายตัวเลือก 30 ข้อ จากนั้นนำแบบทดสอบให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

ประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องของแบบทดสอบกับนิยาม โดยมีข้อคำถามที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง .67-1.00 จำนวน 15 ข้อ จากนั้นผู้วิจัยปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและนำแบบทดสอบที่แก้ไขแล้ว จำนวน 15 ข้อ ไปทดลองใช้กับครูที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวในเขตพื้นที่ที่มีบริบทใกล้เคียงกับพื้นที่ที่ดำเนินการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่น .92 โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ว่ากลุ่มตัวอย่างจะต้องได้คะแนนอย่างน้อยร้อยละ 60 จึงจะผ่านเกณฑ์ ซึ่งเกณฑ์ดังกล่าวผู้วิจัยกำหนดเอง

2. แบบวัดทักษะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาสำหรับครู เป็นแบบวัดที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ตามทักษะการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาประกอบด้วย

- 1) ขึ้นสร้างสัมพันธภาพ จำนวน 6 ข้อ
- 2) ขึ้นสำรวจปัญหา จำนวน 6 ข้อ
- 3) ขึ้นเข้าใจปัญหา จำนวน 6 ข้อ
- 4) ขึ้นวางแผน จำนวน 6 ข้อ
- 5) ขึ้นยุติปัญหา จำนวน 6 ข้อ

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนโดยพิจารณาเป็นช่วงและใช้ค่าพิสัยของคะแนนเฉลี่ยตามสูตรอันตรายภาคชั้น โดยแบ่งเป็น 3 ระดับคะแนน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เกณฑ์การให้คะแนนทักษะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาสำหรับครูแนะแนว

ระดับคะแนน	การแปลความหมาย
19 – 24	มีทักษะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาในระดับมาก
12 – 18	มีทักษะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาในระดับปานกลาง
6 – 11	มีทักษะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาในระดับน้อย

จากนั้นผู้วิจัยนำแบบวัดทักษะที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง .67-1.00 จำนวน 24 ข้อ จากนั้นผู้วิจัยปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้

กับครูที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวในเขตพื้นที่ที่มีบริบทใกล้เคียงกับพื้นที่ที่ดำเนินการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (Srisaad, 2002) ได้ค่าความเชื่อมั่น .96

3. แบบวัดเจตคติต่อการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยา เป็นแบบวัดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และนำแบบวัดที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง .67-1.00 จำนวน 14 ข้อ จากนั้นผู้วิจัยปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับครูที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแนะแนวในเขตพื้นที่ที่มีบริบทใกล้เคียงกับพื้นที่

ที่ดำเนินการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.95 ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนโดยพิจารณาเป็นช่วงและใช้ค่าพิสัยของคะแนนเฉลี่ยตามสูตรอันดับภาคชั้น โดยแบ่งเป็น 3 ระดับคะแนนดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เกณฑ์การให้คะแนนเจตคติต่อการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนว

ระดับคะแนน	การแปลความหมาย
53.34 – 70.00	มีเจตคติต่อการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาในระดับสูง
32.67 – 51.33	มีเจตคติต่อการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาในระดับปานกลาง
14.00 – 32.66	มีเจตคติต่อการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาในระดับต่ำ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลโดยส่งข้อสอบ แบบวัดทักษะและแบบวัดเจตคติ ประเภทละ 81 ฉบับ ไปยังกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะของการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยา

การวิเคราะห์ข้อมูล

- การวิเคราะห์ผลจากการทดสอบด้านความรู้ของการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- วิเคราะห์ผลการประเมินทักษะการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยา โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- วิเคราะห์เจตคติต่อการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยา โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การหาข้อเสนอนแนะแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะในการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนว

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยทำสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 10 คน ที่สะดวกให้ข้อมูล โดยเลือกแบบเจาะจงบุคคลที่มีคุณสมบัติ ดังนี้

- ศึกษานิเทศก์ด้านการแนะแนว จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ส่งเสริม สนับสนุน ชี้แนะแนวทางให้แก่ครูผู้ปฏิบัติงานด้านการแนะแนว
- อาจารย์มหาวิทยาลัยด้านการแนะแนว จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านทฤษฎี แนวคิด และหลักการด้านการแนะแนว
- ครูแนะแนว วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ จำนวน 4 คน ที่มีผลงานเชิงประจักษ์ด้านการแนะแนว และปฏิบัติงานด้านการแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา

เครื่องมือการวิจัย

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มี 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว และตอนที่ 2 ประเด็นในการสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว จำนวน 10 ท่าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะในการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนว ครูแนะแนวมีสมรรถนะด้านความรู้การให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาสำหรับครูแนะแนว พบว่าอยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 58.40)

ครูแนะแนวมีสมรรถนะด้านทักษะการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาสำหรับครูแนะแนวโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 70.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ชั้นที่ 1 สร้างสัมพันธภาพอยู่ในระดับ

ปานกลาง (ร้อยละ 69.40) ชั้นที่ 2 สสำรวจปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 74.20) ชั้นที่ 3 เข้าใจปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 70.90) ชั้นที่ 4 วางแผนอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 67.20) ชั้นที่ 5 ынุติการให้บริการอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 71.50)

ครูแนะแนวมีระดับสมรรถนะด้านเจตคติในการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาสำหรับครูแนะแนวเจตคติในภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 64.20) รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะในการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนว

สมรรถนะ	คะแนนเต็ม	ร้อยละ
ด้านความรู้	15	58.40
ด้านทักษะ		
1) ชั้นสร้างสัมพันธภาพ	24	69.40
2) ชั้นสำรวจปัญหา	24	74.20
3) ชั้นเข้าใจปัญหา	24	70.90
4) ชั้นวางแผน	24	67.20
5) ынุติการให้บริการ	24	71.50
ค่าเฉลี่ยรวม	24	70.60
ด้านเจตคติ	5	64.20

ระยะที่ 2 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนวเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนว

1. จากผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนวเกี่ยวกับสมรรถนะการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนว พบว่า ครูแนะแนวยังขาดสมรรถนะทั้ง 3 ด้าน ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยในระยะที่ 1 เนื่องจากครูในปัจจุบันที่ทำหน้าที่เป็นครูแนะแนวนั้นส่วนใหญ่ไม่ได้จบด้านจิตวิทยาการศึกษา/การแนะแนว แต่เป็นครูผู้สอนที่จบในกลุ่มสาระอื่น ๆ ซึ่งอาจจะทำให้ครูแนะแนวขาดสมรรถนะ ทั้งในด้านความรู้ที่ครูอาจจะได้รับความรู้ทฤษฎีการเรียนรู้ในตอนเป็นนักศึกษาวิชาชีพครู ด้วยระยะเวลาอาจส่งผลทำให้ครูเกิดการลืม สมรรถนะด้านเจตคติ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า

เนื่องจากครูขาดจิตวิญญาณครูที่รักและเมตตาศิษย์ครูไม่มีความพร้อมที่จะอุทิศตนช่วยเหลือศิษย์อย่างจริงจังและจริงใจ ประกอบกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่ผู้เรียนสนใจกับเทคโนโลยีทำให้ช่องว่างระหว่างครูกับศิษย์มีมากขึ้น และสมรรถนะด้านทักษะการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาของครูส่วนใหญ่ไม่มีความเข้าใจ ทักษะ เทคนิค ในการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยา ดังข้อความสนับสนุน

“ขาดทั้ง 3 ทักษะ เพราะครูที่มาทำหน้าที่เป็นครูแนะแนวส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นครูที่จบการแนะแนว เลยทำให้ครูไม่ได้สังเกตเห็นความสำคัญของวิชาแนะแนวเท่าที่ควรจะเป็น ซึ่งในความเป็นจริงครูบางคนรับผิดชอบทำหน้าที่เป็นครูแนะแนวแต่ไม่เคยแนะแนวผู้เรียน พอถึงชั่วโมงแนะแนวก็จะให้นักเรียนมาเรียนวิชาของตนเองเพราะมุ่งแต่ให้นักเรียนสัมฤทธิ์ผลในวิชาตัวเอง และเวลาให้คำปรึกษา

ครูก็ไม่มีทักษะการพูดกับนักเรียน ทำให้นักเรียนไม่พูดความจริง ครูจึงไม่สามารถช่วยนักเรียนได้ นอกจากนี้ความรักที่ครูมีต่อศิษย์ก็ค่อนข้างน้อย” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1, สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2564)

“ขาดทักษะบริการการให้คำปรึกษาที่จะช่วยเหลือให้นักเรียนเห็นปัญหาตนเองและเข้าใจสถานะปัญหาและสถานะจิตใจ อารมณ์ของตนเองอย่างชัดเจน ยิ่งไปกว่านั้นครูไม่มีหัวใจที่รักเด็ก ครูเพียงทำงานตามหน้าที่” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4, สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2564)

“ส่วนใหญ่ไม่มีความเข้าใจในการให้คำปรึกษาทำไปเพราะไม่มีใครทำหน้าที่นี้ในโรงเรียน สมรรถนะครูควรมี 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ ซึ่งครูที่ทำหน้าที่เป็นครูแนะแนวควรมีคุณลักษณะดังกล่าว แต่เนื่องจากสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง สถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนในทุกยุคทุกสมัย ส่งผลให้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเปลี่ยนไป เช่นในปัจจุบันเกิดโรคโควิด 19 ทำให้มีการสอนผ่านระบบออนไลน์ ครูแนะแนวก็ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูแนะแนวเข้าไปมีบทบาทในการดูแลนักเรียนในสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปดังกล่าวมาน้อยเพียงใด ดังนั้น ครูแนะแนวจึงจำเป็นต้องพัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติที่เป็นสิ่งทำให้เกิดสมรรถนะอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูก้าวทันเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวได้ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8, สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2564)

ทั้งนี้ผลการวิจัยพบว่า ครูแนะแนวยังขาดสมรรถนะทั้ง 3 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในระยะที่ 1 เนื่องจากครูในปัจจุบันที่ทำหน้าที่เป็นครูแนะแนวนั้นส่วนใหญ่ไม่ได้จบด้านจิตวิทยาการศึกษา/การแนะแนวแต่เป็นครูผู้สอนที่จบในกลุ่มสาระอื่น ๆ ซึ่งอาจจะทำให้ครูที่รับผิดชอบงานแนะแนวขาดสมรรถนะ ทั้งในด้านสมรรถนะ ด้านความรู้ และทักษะที่ครูอาจจะได้รับความรู้ทฤษฎีการเรียนรู้ในตนเองเป็นนักศึกษาวิชาชีพครู ด้วยระยะเวลาอาจส่งผลทำให้ครูขาดการทบทวนเนื้อหา สารความรู้ สมรรถนะด้านเจตคติ พบว่าผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่าเนื่องจากขาดจิตวิญญาณความเป็นครูที่รักและเมตตาศิษย์ ครูจึงไม่มีความพร้อมที่จะอุทิศตน

ช่วยเหลือศิษย์อย่างจริงจังและจริงใจ ประกอบกับสภาพบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่ผู้เรียนสนใจกับเทคโนโลยีสารสนเทศมากเกินไป ทำให้ช่องว่างระหว่างครูกับศิษย์มีมากขึ้น และสมรรถนะด้านทักษะการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาครูส่วนใหญ่ไม่มีความเข้าใจ ทักษะ เทคนิคในการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยา

2. แนวทางในการส่งเสริมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนว ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นแนวทางในการส่งเสริมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนว พบว่า

ผู้เชี่ยวชาญเสนอว่า

1) ควรปลูกฝังความรู้โดยเริ่มต้นจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักศึกษาวิชาชีพครู ที่ต้องถูกบ่มเพาะให้มีใจรักศิษย์ มีอุดมการณ์ มีขวัญและกำลังใจเข้มแข็งที่จะเป็นครูดีของศิษย์ เข้าใจทฤษฎีการเรียนรู้ ทักษะการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาตามขั้นตอนที่ถูกต้อง (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 คนที่ 4 และคนที่ 7, สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2564)

2) ครูควรทำชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างครูในกลุ่มวิชาเดียวกัน ทั้งครูรุ่นใหม่และครูรุ่นเก่า นอกจากนี้เพื่อเป็นการพัฒนาตนเองเพิ่มขึ้น (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 คนที่ 5 และคนที่ 9, สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2564)

3) ครูควรเข้ารับการอบรมทักษะ เทคนิคการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยา เพื่อให้มีความทันสมัยและทำให้ครูเข้าใจผู้เรียนในยุคปัจจุบันมากขึ้น ดังข้อความสนับสนุน (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 และคนที่ 10, สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2564)

สรุปผลการวิจัย

สมรรถนะการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนว พบว่าครูแนะแนวมีสมรรถนะด้านความรู้ อยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 58.40) ด้านทักษะอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 70.60) ด้านเจตคติอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 80.20)

ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะ การให้บริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนว คือ นักศึกษาครูควรได้รับการปมเพาะในตอนเรียนวิชาชีพครู ให้เล็งเห็นถึงความสำคัญของงานในหน้าที่ครู มีความรักใน ลูกศิษย์ การสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน นอกเหนือ จากงานสอนในรายวิชาที่ตนเองรับผิดชอบ เข้าใจทฤษฎี และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ ทฤษฎีการเรียนรู้ พัฒนาการ มนุษย์ในแต่ละช่วงวัย หลักการแนะแนว ควรมีส่วนร่วมใน ลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) เพื่อแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ระหว่างครูในกลุ่มวิชาเดียวกัน ทั้งครูรุ่นใหม่ และครูรุ่นเก่า นอกจากนี้เมื่อมาเป็นครูแล้วครูควรพัฒนา ตนเองโดยได้รับการอบรมทางด้านแนะแนว การให้ การปรึกษาเชิงจิตวิทยาที่ถูกต้อง

การอภิปรายผล

สมรรถนะการให้บริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ของครูแนะแนว จุดเด่นของงานวิจัยเรื่องนี้เป็น การเก็บข้อมูล เชิงลึก โดยแยกเก็บข้อมูลออกเป็น 3 ด้าน ซึ่งมีผลการวิจัย ที่สามารถนำมาอภิปรายได้ในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ครูแนะแนวมีสมรรถนะการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ด้านความรู้อยู่ในระดับต่ำ ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด มีความสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ ที่ให้สัมภาษณ์ว่าครูที่ทำหน้าที่เป็นครูแนะแนวส่วนใหญ่ ไม่ได้จบด้านจิตวิทยาการปรึกษาและการแนะแนว จึงอาจ ส่งผลให้ครูมีความรู้ด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาต่ำ ดังนั้น เพื่อเป็นการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ในการให้บริการ การปรึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนว ครูควรมีความรู้ ในวิชาชีพและมีความสามารถที่ผ่านการฝึกฝนทางด้านการ ให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา ตลอดจนมีจรรยาบรรณของ การปรึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ Anatoliyevna, Vladimirovich, Evgenievna, Alekseevna, and Georgiyevna (2021) ที่ศึกษา เรื่องการพัฒนาวิชาชีพนักจิตวิทยาการศึกษา ในระบบ บริการจิตวิทยาและให้คำปรึกษาของมหาวิทยาลัย ที่พบว่า ความยากลำบากบางประการสำหรับนักจิตวิทยาระดับ เริ่มต้นนั้น สัมพันธ์กับลักษณะเฉพาะของกิจกรรมทาง จิตวิทยาและการให้คำปรึกษาระดับมืออาชีพ การสนับสนุน ความรู้ทางจิตวิทยาสำหรับนักจิตวิทยาระดับเริ่มต้นจึงเป็น สิ่งจำเป็นในช่วงระยะเวลาของการพัฒนาวิชาชีพ

ผลการศึกษาระดับสมรรถนะการให้บริการ การปรึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนวด้านทักษะ พบว่า สมรรถนะอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากครูที่ทำหน้าที่ เป็นครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ ไม่ได้จบ การศึกษาทางด้านจิตวิทยาและการแนะแนว นอกจากนี้ กระบวนการในการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยายังมีขั้นตอน และกระบวนการที่แตกต่างจากการให้คำปรึกษาทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับกรณีศึกษา คำดี (Kamdee, 2021) ที่กล่าวว่า ครูแนะแนวส่วนใหญ่ขาดทักษะ ขาดความมั่นใจใน การปฏิบัติงาน ขาดงบประมาณในการส่งครูเข้ารับการอบรม จึงเป็นเหตุทำให้ครูแนะแนวไม่มีประสบการณ์และ ความสามารถในการให้คำปรึกษา ซึ่งแม้ว่าอาจารย์ที่ปรึกษา ส่วนใหญ่ไม่ได้จบทางแนะแนวและไม่ได้มีวุฒิการศึกษาทาง แนะแนว แต่ก็มีความสำคัญและจำเป็นในเรื่องของ การฝึกทักษะในการให้คำปรึกษา ในกรณีที่ทำความเข้าใจ นักเรียนวัยรุ่นและพัฒนาช่วยเหลือแก่นักเรียนอย่างมี ประสิทธิภาพ

ระดับสมรรถนะการให้บริการการปรึกษาเชิง จิตวิทยาสำหรับครูแนะแนวด้านเจตคติ พบว่า สมรรถนะ อยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาผลการสัมภาษณ์ ของผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการปรึกษาและการแนะแนว กลับพบว่าครูแนะแนวในปัจจุบันส่วนใหญ่ปฏิบัติตามหน้าที่ ขาดจิตวิญญาณของความเป็นครู การให้ความรัก เมตตาศิษย์ ที่พร้อมจะช่วยเหลือศิษย์อย่างเต็มที่ ซึ่งอาจเนื่องมาจาก การตอบแบบวัดเป็นสถานการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและ ครูแนะแนวตอบเพราะต้องการเพียงเพราะรักษาภาพลักษณ์ ของตนเองให้อยู่ในลักษณะครูที่ดี ทั้งนี้จากผลการวิจัย พบว่า ครูแนะแนวควรพัฒนาความรู้โดยเริ่มต้นจาก กระบวนการจัดการเรียนรู้ให้แก่ นักศึกษาวิชาชีพครู ที่ต้อง ถูกปมเพาะให้มีใจรักศิษย์ มีอุดมการณ์ มีขวัญและกำลังใจ เข้มแข็งที่จะเป็นครูดีของศิษย์ เข้าใจทฤษฎีการเรียนรู้ ทักษะการให้บริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยาตามขั้นตอน ที่ถูกต้อง ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร ฤมิตร (Rumeit, 2022) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการจำเป็น และแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะของครูแนะแนวสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร พบว่า ครูแนะแนวควรศึกษารูปแบบหรือแนวคิดเชิงบวก เป็นการเพิ่มกำลังใจและลดความเครียดในการทำงาน

2. แนวทางในการส่งเสริมเพื่อพัฒนาสมรรถนะ การให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนว พบว่า ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นแนวทางในการส่งเสริม เพื่อพัฒนาสมรรถนะการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยา ของครูแนะแนว พบว่า ครูควรมีส่วนร่วมในลักษณะของ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ระหว่างครูในกลุ่มวิชาเดียวกัน ทั้งครูรุ่นใหม่และครูรุ่นเก่า เนื่องจากกระบวนการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) เป็นกระบวนการเชิงจิตวิทยาที่ช่วยให้ครูไม่รู้สึกโดดเดี่ยว ในโรงเรียน มีคนรับฟัง ช่วยเหลือ แนะนำ และพัฒนาองค์ความรู้ และทักษะของครู ซึ่งจะส่งผลโดยตรงไปยังชั้นเรียนให้เป็น ชั้นเรียนที่จัดการเรียนการสอนได้ดีและมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้กระบวนการดังกล่าวสามารถดำเนินการใน หนึ่งเวลาสั้นแต่ผลของการดำเนินการนั้นยั่งยืน เนื่องจาก เป็นการพัฒนากระบวนการทัศนคติ และการปฏิบัติที่เกิดจาก การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Chanani & Nethanomsak, 2022) ซึ่งนอกจากนี้เพื่อเป็นการพัฒนาตนเองเพิ่มขึ้น ครูควรเข้ารับการอบรมทักษะ เทคนิค การให้การศึกษา เชิงจิตวิทยา เพื่อให้มีความทันสมัย และทำให้ครูเข้าใจ ผู้เรียนในยุคปัจจุบันมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันการพัฒนาสมรรถนะ การให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนว ด้วยเครือข่าย ประกอบด้วย 4 วิธี ได้แก่ การเรียนรู้จากพี่เลี้ยง การจัดการความรู้ การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการสอนงาน (Santueankaew & Jansila, 2020) สอดคล้องกับ งานวิจัยของพัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์, ครรชิต แสนอุบล, ธรรมโชติ เขี่ยมทัศนะ, ภารดี กำภู ณ อยุธยา และ บดินทร์ นาวงศรี (Srisawat, Saen-ubol, Aeamtussana, Kambhu Ayudhaya, & Nawangsri, 2022) ได้ศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างสมรรถนะการให้คำปรึกษาสำหรับนักเรียนของ ครูแนะแนวโดยนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้: การฝึกอบรม พบว่า ทักษะการให้คำปรึกษานั้นจำเป็นต้องมีการฝึกฝน อยู่เสมอจนเกิดความเชี่ยวชาญ จึงจะทำให้ผู้ให้คำปรึกษามี ความมั่นใจและลงมือปฏิบัติในทักษะนั้นได้ และสอดคล้อง กับ วรรณญา แก้วแก้วปาน (Kaewkaewpan, 2020) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการจัดการบริการแนะแนวเพื่อพัฒนา ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 พบว่าครูแนะแนวจำเป็นต้องได้รับการ อบรมพัฒนาและเพิ่มพูนความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติ

หน้าที่อยู่เสมอ โดยการอบรมพัฒนาทักษะอื่น ๆ ที่จำเป็นใน ศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะด้านสารสนเทศ ทักษะการใช้สื่อ และทักษะด้านเทคโนโลยี เป็นต้น เพื่อนำมาจัดการเรียน การสอนให้ผู้เรียนก้าวทันโลกในปัจจุบันมากขึ้น และ สอดคล้องกับ Hatunoğlu (2021) ได้ศึกษาเรื่อง ความประทับใจของผู้บริหารโรงเรียนต่อบริการให้คำปรึกษา และแนะแนวทางจิตวิทยา พบว่า การให้บริการแนะแนว ในโรงเรียนยังไม่เพียงพอในหลาย ๆ ด้าน และระบบมี ข้อบกพร่องหลัก ได้แก่ การขาดแคลนบุคลากรผู้เชี่ยวชาญ ในด้านการแนะแนว การให้คำปรึกษา ปัญหาที่เกิดจาก โครงสร้างพื้นฐานและโครงสร้างส่วนกลางและอุปกรณ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูแนะแนวในโรงเรียนสังกัดสำนักงานพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา สามารถอ้างอิงไปยังโรงเรียน มัธยมศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกันได้ แต่อาจจะไม่สามารถ อ้างอิงผลการวิจัยไปยังโรงเรียนอื่น ๆ ได้ เช่น โรงเรียน มัธยมสังกัดเอกชน โรงเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียน มัธยมศึกษาสอนทางด้านศาสนา โรงเรียนขยายโอกาส
2. ด้านจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว สามารถนำผลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะครูแนะแนว ในการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาทั้ง 3 ด้านให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นได้
3. ผู้บริหารและบุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถ นำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากร ด้านการแนะแนวต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาระดับสมรรถนะของครูแนะแนว ในช่วงชั้นอื่น ๆ เพิ่มเติม
2. ควรศึกษานวัตกรรมที่นำไปใช้ในการพัฒนา สมรรถนะการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาของ ครูแนะแนว

เอกสารอ้างอิง

- Anatoliyevna, Y., Vladimirovich, D., Evgenievna, V., Alekseevna, L., & Georgiyevna, M. (2021). Professional development of an educational psychologist in the system of psychological and counseling service of the university. *Propósitos y Representaciones, 9(SPE2)*, e986. Doi: <http://dx.doi.org/10.20511/pyr2021.v9nSPE2.986>
- Chanani, S. & Nethanomsak, T. (2022). Is PLC Really Good for The Development of Thai Education?. *Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University, 14(1)*, 68–81. [In Thai]
- Hatunoğlu, B. (2021). The impressions of school managers on psychological counseling and guidance services: A descriptive study. *African Educational Research Journal, 9(1)*, 160–167.
- Jindadung, J. (2021). *Instruction manual counseling for Yala Rajabhat University students*. Retrieved from http://stddev.yru.ac.th/th/file/013_guidance.pdf [In Thai]
- Jungsirakulwit, D. (2020). *New normal of mental health in school. how to deal with depression in adolescence for guidance teachers*. Bangkok: Education Center of Satriwitthaya 2 School, the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2. [In Thai]
- Kaewkaewpan, W. (2020). The study of guidance services for students development in the 21st century. *Journal of Education, Prince of Songkla University, Pattani Campus, 33(1)*, 111–125. [In Thai]
- Kamdee, K. (2021). Development of counseling skills for 4.0 guidance teachers. *International Journal of Khon Kaen University, Humanities and Social Sciences Branch, 11(2)*, 99–120. [In Thai]
- Potiyen, K. (2021). Counseling psychology: The important instrument for solving student' s problem. *Journal of Education Silpakorn University, 19(2)*, 11 – 27. [In Thai]
- Presertsuk, N., Kerdnaimongkol, U., & Kaewkaewpan, W. (2021). The study of guideline to promote school 's guidance operation in 21st century. *Journal of Education Naresuan University, 23(4)*, 226 – 239. [In Thai]
- Rumeit, S. (2022). *Needs and guidelines for promoting the competency of guidance teachers under the secondary educational service area office kamphangphet*. Retrieved from <http://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/handle/123456789/5374.pdf> [In Thai]
- Srisaad, B. (2002). *Preliminary research*. (7th ed.). Suwiryasan. [In Thai]
- Srisawat, P., Saen-ubol, S., Aeamtussana, T., Kambhu Ayudhaya, P., & Nawangsri, B. (2022). The enhancement of counseling competencies for students of Guidance teacher through learning management innovation: Training. *Journal of Education Research Srinakharinwirot University, 17(2)*, 82–92. [In Thai]
- Santueankaew, A. & Jansila, V. (2020). A Model for guidance teacher's development competencies in secondary school under the office of basic education commission. *journal of Education Naresuan University, 22(3)*, 288–297. [In Thai]
- Wongchana, R., Wipawin, N., & Wachiraprechapong, T. (2015). Information use by school guidance counselors in surattani province. *TLA Research Journal, 8(1)*, 89–100. [In Thai]